

Edustajistoryhmien puheenvuorot TYYn yhdenvertaisuusohjelmasta 30.3.2016

Soihdunkantajat

Soihdunkantajat kiittävät mahdollisuudesta lausua ylioppilaskunnan yhdenvertaisuusohjelmasta. Mielestämme yhdenvertaisuusohjelman tulisi olla helppokäyttöinen paketti, josta jokainen TYYn toimija voi helposti tarkistaa kuinka yhdenvertaisuus tulisi huomioida eri tilanteissa. Tämän lisäksi yhdenvertaisuusohjelman tulisi tarjota perustiedot korkeakoulu maailmassa tapahtuvasta syrjinnästä, ja tarjota ajankohtaisia keinoja syrjintään puuttumiseksi.

Tämän takia näemmekin järkevänä, että uudistettaessa yhdenvertaisuusohjelman rakennetta muutettaisiin, jotta eri toimijoiden olisi helpompaa löytää toimintansa kannalta relevantit toimenpiteet helposti. Jako voitaisiin tehdä esimerkiksi ylioppilaskunnan hallituksen jokapäiväiseen toimintaan tarkoitettuihin tavoitteisiin, järjestöille suunnattuun osioon, sekä yleismaailmallisempaan osioon, jossa olisi listattuna esimerkiksi yritysysteistyön ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen kannalta keskeisiä tavoitteita. Nämä kategoriat vastaavat nykyisestäkin yhdenvertaisuusohjelmasta löytyviä kategorioita "TYY, Opiskelijajärjestöt ja Yliopisto". Se, että pääasiallinen jaottelu olisi tehty eri toimijoille, lisäisi ohjelman käytettävyyttä. Nykyisellään esimerkiksi yksittäinen ainejärjestötoimija joutuu selaamaan läpi mitä hänen järjestölleen on lausuttu esimerkiksi iästä sivulla 5, Vammaisuudesta sivulla 10, Seksuaalisesta suuntautumisesta sivulla 17 ja niin edelleen. Helpompaa olisi, jos koko järjestöille suunnattu paketti luettavissa peräkkäisiltä sivuilta. Toimijoille suunnattujen luokkien sisällä tavoitteet voitaisiin yhä jaotella eri syrjintäperusteiden mukaan.

Nykyinen yhdenvertaisuusohjelma kaipaa mielestämme rakenteellisen uudistuksen lisäksi myös sisällöllistä uudistamista. Jotta yhdenvertaisuusohjelmasta saataisiin tiiviimpi, ylimalkaiset sekä yleisen hyvän tavan mukaiset tavoitteet, kuten "Tiedotuksessa huomioidaan, ettei erilaisista vakaumuksista puhuta loukkaavasti", tulisi poistaa. Vastaavasti, ohjelman toteutumisen seurannasta, on tällä hetkellä luotu omat toimenpiteensä. Toimenpiteiden määrän vähentämiseksi, voitaisiin tavoitteiden seuraaminen kirjata toimenpiteiden sijasta ohjelman johdantoon. Pohdimme myös, että nykyisen ohjelman alkupäässä olevaa käsitteen määrittelyä ja lakiasioita voisi mahdollisesti myös siirtää ohjelman liitteiksi. Tämä entisestään veisi itse toimenpideohjelman kompaktimpaan suuntaan. Nykyisestä yhdenvertaisuusohjelmasta löytyy myös täysin tai lähes päällekkäisiä toimenpiteitä. Tästä päällekkäisyydestä tulisi päästä eroon. Osa nykyisen toimenpideohjelman toimenpiteistä on vanhentuneita, kuten "TYYn kirjaston esteettömyyden parantaminen". Nämä toimenpiteet pitäisi joko poistaa tai päivittää nykyaikaan.

Muita sisällöllisiä muutoksia kaipaisimme kohtaan "vammainen ja terveydentila". Nykyisellään se sisältää paljon ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä, kuten "Toimijat ovat kiinnostuneita toistensa kuulumisesta ja tarjoavat tukea toisilleen". Ryhmämme pohtiikin onko yhdenvertaisuusohjelma oikea paikka ennaltaehkäisevien toimenpiteiden kirjaamiseen. Vaikka ennaltaehkäisy onkin tärkeää, mielestämme yhdenvertaisuusohjelmassa niitä ei tulisi läpikäydä näin laajassa mittakaavassa, vaan korkeintaan muutama konkreettinen ja selkeä kirjaus näistä riittäisi. Ko. osiossa tulisi myös käsitellä esimerkiksi mielenterveysongelmista kärsiviä laajemmin. Mielenterveysongelmat nuorilla aikuisilla ovat kuitenkin suhteellisen yleisiä, ja saattavat merkittävästi vaikeuttaa opiskelua. Nykyisessä yhdenvertaisuusohjelmassa ainoa tapa, jolla mielenterveysongelmaiset on huomioitu, on "TYY

kasvattaa jäsenistönsä tietoisuutta yhteistyössä YTHSn kanssa monipuolisista terveydenhuoltopalveluista". Uskomme kuitenkin, että TYY voisi tehdä paljon enemmän yhdenvertaisuuden takaamiseksi myös mielenterveysongelmallisille. Huomattava osa opiskelijoista kertoo kärsineensä psyykkisistä ongelmista opintojensa aikana. TYYn tulisikin tahollaan luoda vähemmänkilpailevaa opiskelukulttuuria sekä pyrkiä aktiivisesti madaltamaan hoidon piiriin hakeutumisen kynnystä, eikä pelkästään toimia mielenterveyspalveluista tiedottavana tahona.

Vastaavasti oppimisvaikeudet, joista kärsii opintopsykologimme mukaan noin 10% opiskelijoista, tulisi huomioida nykyistä paremmin uutta yhdenvertaisuusohjelmaa suunniteltaessa. Ainoa tapa, jolla oppimisvaikeuksista kärsivät henkilöt on nykyisessä yhdenvertaisuusohjelmassa huomioitu, on ”hyvien opiskelukäytäntöjen jakaminen”, vaikka toki tämäkin saattaa oppimishäiriöisten arkea helpottaa, näemme kuitenkin, että tämä ei ole tarpeeksi ko. opiskelijoiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi. Oppimishäiriöiden ja mielenterveysongelmaisten rinnalle uusiksi teemoiksi haluaisimme nostaa viimeaikoina mediassakin paljon puhuttaneen korkeakoulukiusaaminen. Yliopistossamme vuonna 2008 tehdyn selvityksen mukaan jopa 1/4 opiskelijoista on joutunut satunnaisesti kiusatuksi jossain kohtaa opintojaan. Jatkuvampaa ja vakavampaa kiusaamista kokee vähän yli 5 %.

Nykyisen yhdenvertaisuusohjelman kohdassa "vammainen ja terveydentila" on listattuna myös henkilön luonteenpiirteeseen liittyviä ongelmia. Mielestämme luonteenpiirteeseen liittyvät asiat tulisi vastaavaisuudessa erottaa selkeämmin omaksi osiokseen, sillä esimerkiksi henkilön ujous ei ole terveydentilaan tai vammaisuuteen liittyvä asia.

Näistä huomioista huolimatta nykyinen yhdenvertaisuusohjelma onnistuu mielestämme kattamaan laajasti erilaiset mahdolliset syrjintää aiheuttavat teemat, ja sopiikin oikein hyvin uuden yhdenvertaisuusohjelman pohjaksi.

Puheenvuoromme pääkohdat ovat siis seuraavat:

- Uuden yhdenvertaisuusohjelman tulisi olla selkeästi tiiviimpi, konkreettisiin toimenpiteisiin keskittyvä
- Ohjelmasta tulisi tehdä käyttäjäläheisempi, esimerkiksi muuttamalla rakennetta nykyisestä syrjintäperusteisesta jaottelusta siihen kenelle, ja minkälaisiin tilanteisiin yhdenvertaisuusohjelman toimenpiteet on suunnattu. Eli omat osionsa esimerkiksi TYYn hallituksen jokapäiväiselle toiminnalle, järjestöille sekä yritys yhteistyölle ja yhteiskunnalliselle vaikuttamiselle.
- Sisällöllistä päällekkäisyyttä tulisi vähentää ja yleiset hyvän tavan mukaiset itsestäänselvät käytännöt voitaisiin poistaa toimenpiteistä. Myös vanhentuneet toimenpiteet kaipaavat päivittämistä/poistoa.
- Pohdintaa: Onko yhdenvertaisuusohjelma oikea paikka ennaltaehkäisevien toimenpiteiden kirjaamiseen? Mielestämme ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä ei tulisi kirjata nykyisessä mittakaavassa enää uuteen ohjelmaan, koska tämä ei ole ehkä oikea dokumentti niille..
- Nykyisessä yhdenvertaisuusohjelmassa ei ole mielestämme tarpeeksi huomioitu mielenterveysongelmista kärsiviä henkilöitä, eikä oppimisvaikeuksien kanssa kamppailevia.
- Kaipaamme myös kirjauksia viime aikoina puhuttaneesta korkeakoulukiusaamisesta.
- Nykyinen yhdenvertaisuusohjelma onnistuu kuitenkin mielestämme kattamaan laajasti erilaisia syrjintäperusteita, ja sopii näin ollen uuden yhdenvertaisuusohjelman pohjaksi.

In English:

- Equality Programme should be more compact and focused on concrete actions
- Structure could be better. Instead of dividing actions into different categories according to the type of discrimination, the division could be done for different situations. In the other words, there could be own part for everyday actions to TYY's executive board, one for student organisations and one consisting on points that need to be adressed when planing on corporate cooperation or giving national staments.
- Overlapping actions should be removed. There are also a lot of self-evident actions, and our opinion is, that listing these are kind of useless. Some of the existing actions also need updating.
- We were wondering weather or not the equality programme is right place for preventive actions. We think that there should be at most few very concrete preventing actions. As equality programme currently stands, we think there are too many of those. Even though preventive actions are important, we feel like this isn't the right document to list those.
- Students with mental health problems and learning disabilities should be taken into account better, since both of those are pretty common.
- Bullying/harrasment in universities should also be adressed in the equality programme, since it's quite common as well.
- Anyhow, we think that the current equality programme includes most of the relevant discrimination types and therefore provides a good ground for the newer one.

Ryhmä Lex

Ryhmä Lex kiittää mahdollisuudesta lausua yhdenvertaisuusohjelman päivittämissuunnitelman puolesta. Ryhmämme jakaa varmasti yhdessä muiden edustajistoryhmien kanssa yhtenäisen kannan, että yliopisto- ja opiskelijayhteisön sisällä vallitseva yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat peruspilareita, joita TYYn ja sen alaisten eri toimijoiden tulee kunnioittaa ja edistää toiminnassaan.

Päällimmäisenä kehityskohteena ryhmämme pitää tulevan ohjelman suunnittelussa, että tämän tulisi olla kevyempi, tiiviimpi ja selkeämpi sekä enemmän periaatteille rakentuva kuin iso dokumenttipaketti, joka pyrkii huomioimaan kaiken ja on muodoltaan niin raskas, etteivät siinä velvoitettavat toimijat välttämättä koe sitä hyödylliseksi päivittäisessä toiminnassaan. Nykyinen ohjelma itsessään on liian pitkä kaikkine liitteineen, vaikka kyse on tärkeästä aiheesta elämässämme ja arjessamme.

Päivitettävän ohjelman suunnittelussa ryhmämme haluaisi korostaa kysymystä siitä, mitä yhdenvertaisuusohjelmalla tavoitellaan suuremmissa mittakaavassa. Halutaanko, että ohjelma on enemmän yleisluontoinen, ideaaleihin tavoitteisiin pyrkivä dokumentti, joka jättää melko vapaat kädet sen velvoittamille toimijoille arvioida toimintaansa ja sen kehittämistä. Toisaalta toivotaanko, että ohjelma keskittyisi havaittuihin ongelmiin koskien yhteisössämme vallitsevaa yhdenvertaisuutta ja pyrkisi tarjoamaan näihin konkreettisia vastauksia. Tällä hetkellä vaikuttaa, että ohjelma pyrkii täyttämään molemmat edellä mainitut kuvaukset, jolloin tämä paisuu ja informaatioarvo häviää.

Perimmäinen tarkoitushan yhdenvertaisuusohjelmalla on olla työkalu, joka palvelee TYYn ja tämän alaisten järjestöjen toimijoiden tarpeita. Tämän vuoksi pidämme tärkeänä, että päivittämissuunnitelmissa kuullaan voimassa olevassa ohjelmassa mainittuja tahoja (TYYn hallitusta, järjestöjen puheenjohtajia, kopo-, sopo- ja tasa-arvovastaavia, halled-koordinaattoreita yms.) siitä, millaista työkalua he odottavat uudesta ohjelmasta. Mikäli ohjelmasta tulee laaja, olisi hienoa

saada siitä tiiviimpi ja helpommin jaettava infoversio heille, jotka saattavat tarvita ohjelmaa päivittäisessä arjessaan.

Lopuksi Ryhmä Lex alleviivaa yhdenvertaisuusohjelman ajankohtaistamista termistön (esimerkiksi sukupuoleen liittyvät ilmaisut) ja muotoilujen osalta säilyttäen kuitenkin selkeän ja tiiviin rakenteen uudessa ohjelmassa. Yhdenvertaisuus ihmisten välillä ei välttämättä synny papereista ja kirjatusta sanoista, vaan aktiivisista ihmisten teoista.

Eduxi

Yhdenvertaisuusohjelma tulee mielestämme rakentaa selkeyteen ja omaksuttavuuteen keskittyen. Mikäli ohjelmasta halutaan käyttökelpoinen ja helpolukuinen, on tarpeetonta jakaa ohjelma moneen suureen erillisteemaan. Yhdenvertaisuus voidaan käsitellä yhdellä laajemmalla osiolla jakamatta sitä liian pieniin ja rikkonaisiin osioihin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kokisimme nykyisessä ohjelmassa olevat osiot tarpeettomiksi. Sellaisenaan nykyinen ohjelma on kuitenkin tarpeettoman vaikeaselkoinen.

Esitämme, että yhdenvertaisuusohjelma jakautuisi kahteen selkeään osioon. Ensimmäinen Yhdenvertaisuus-osio pitäisi sisällään tarpeellisten käsitteiden määrittelyt, huomioon otettavat seikat ja arvot joiden edistämiseen ohjelmalla pyritään. Osiossa tulee huomioida erilaiset ihmisryhmät kuten nykyisessä ohjelmassa sekä ylioppilaskunnan rooli yhteiskunnan suunnannäyttäjänä.

Ohjelman toinen osio Yhdenvertaisuus TYYn toiminnassa keskittyisi ensimmäisessä osiossa määritellyn arvopohjan soveltamiseen käytännössä. Tähän voisi sisältyä esimerkiksi valinnat erilaisiin ylioppilaskunnan toimiin, saavutettavuuteen ylioppilaskunnassa sekä suosituksia järjestöille. Samaan osioon olisi sisällytetty myös toiminnan arviointi. Nykyisessä ohjelmassa arvioijat on kirjoitettu jokaisen osion tavoitteiden ja toimenpiteiden kohdalle erikseen. Tämä tulisi hoitaa yksinkertaisemmin vastuuttamalla toimisto ja hallitus kootusti arvioimaan kaikkia osa-alueita. Heidän vastuullaan olisi siten tarpeen mukaan myös jakaa arviointivastuuta erilaisille työryhmille. Yhdenvertaisuuden arviointi voitaisiin toteuttaa esimerkiksi osana TYYn toimintakertomusta.

In English:

- The equality program should be compact and explain itself so all the readers can understand it.
- The old program includes many different categories which are explained separately. We think that these categories should be compiled in one large category called Equality that includes all groups of people we think are necessary the mention in this program. The categories of old program can be used as a ground for this work.
- The second category of the new program should focus on daily actions and practical application of Equality program in TYY. This could include the personal selections, accessibility and recommendations for the organizations in TYY. This category should also include the evaluation.
- Evaluation of the equality program could be part of the Student Union's annual report.

Hybridiaani

Hybridiaani kiittää mahdollisuudesta lausua yhdenvertaisuusohjelmasta. Strategiankin mukaan TYY tekee opiskelijoista hyvinvoivia edistämällä yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta. Keinoja tähän on toki monia.

Yhdenvertaisuusohjelma on kuitenkin nykyisessä muodossaan hyvinkin raskas ja ei näin ollen ole tehokas työkalu toimistolla päivittäisessä edunvalvontatyössä tai laajemmin jäsenistömme keskuudessa. Me Hybridiaanissa katsomme, että dokumenttia tulisi huomattavasti enemmän muotoilla tavoitteelliseksi ja porrastetuksi, jolloin ohjelman toteutumisen seuranta olisi huomattavasti helpompaa ja tiedettäisiin, missä tuon osalta mennään. Tulee myös arvioida, mitä oikeasti saadaan aikaan ohjelman ajanjaksolla ja asettaa tavoitteet tämän mukaan ennen kaikkea realistisuus tähtäimessä. Yhdenvertaisuusohjelmaan ei tule kirjata jo vallitsevia käytänteitä TYYssä tai ylipäätään vain yleisesti hyvien tapojen mukaista toimintaa.

Uuden yhdenvertaisuusohjelman tavoitteet voidaan toki kehittää nykyisen ohjelman tavoitteiden pohjalta, kun näitä on nykyistä ohjelman versiota tehtäessä valmisteltu. Tulee kuitenkin huomioida, mitkä yhdenvertaisuusohjelman tavoitteet kuuluvat enemmän linjapaperin sekä sääntöjen sisällöksi, ja mitkä ovat konkreettisia yhdenvertaisuutta edistäviä tavoitteita, joiden edistymiselle voidaan seurantaa harjoittaa. Tulee myös tarkoin pohtia dokumenttia laadittaessa, mitkä yhdenvertaisuuden tavoitteista kuuluisivat Turun yliopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan, eivätkä oleellisesti kuulu maininnoiksi TYYn yhdenvertaisuusohjelmassa.

Uskoisimme, että kolmivuotissuunnitelman kaltainen vuosittainen seurantataulukko ohjelman ajanjaksosta olisi mahdollista muodostaa. Tällaiset olisi mahdollista tehdä erikseen esimerkiksi toimiston tavoitteista ja järjestöille viestittävästä osuudesta - miksei tarpeen vaatiessa muistakin mahdollisista osa-alueista. Nykyisellään on pitkin dokumenttia ripoteltu eri toimijoiden tavoitteita, eikä yksittäisen henkilön ole mahdollista nopeasti muodostaa kuvaa juuri hänelle oleellisista asioista.

Vihreä lista

Vihreä lista esittää TYYn yhdenvertaisuusohjelman rakenteeseen suurta muutosta. Jatkossa ohjelmassa olisi konkreettisia tavoitteita, jotka lajiteltaisiin käyttäryhmien alle sekä kaikille yhteisiin ylätasoon peruseriaatteisiin. Näitä kategorioita olisivat edaattorit, TYYn hallituslaiset, TYYn työntekijät, TYYn järjestöt, saavutettavuustyöryhmä, hallopedit ja yliopiston työntekijät. Yksityiskohtainen jako voidaan tehdä toimiston sisäisesti hallituksen ja työntekijöiden kesken.

The Green List proposes that we would make big changes for equality programme's structure. The paper should include concrete goals and these goals would be divided for different groups which are responsible for putting them into practice. These groups would be members of the Student Union Council, members of TYY Board, TYY Staff members, Students Representatives and the Staff of University of Turku.

Vihreän listan pohja siihen, miten tavoitteet jaoteltaisiin

Peruseriaatteet: TYY on yhteisö, jonka kaikki jäsenet kokevat olevansa yhdenvertaisia. TYY kuulee jäsenistön ääntä yhdenvertaisuuden toteutumisesta. TYY vaikuttaa yhdenvertaisemman yhteiskunnan kehitykseen. Yliopistoyhteisössä ei syrjitä vakaumuksen perusteella. (13) Yhdenvertaisuudesta puhutaan opintojen alusta alkaen yliopiston ja ylioppilaskunnan toimesta (50)

TYYssä sukupuolet ovat tasavertaisessa asemassa ja poliittisen linjapaperin syrjimisestä vastaista kirjausta noudatetaan kaikessa toiminnassa.

Edaattori

- Kaikkien näkökulmat tulevat kuulluksi eikä niitä ohiteta vakaumuksen perusteella. Tiedostetaan, että uskonnollisessa tai poliittisessa vähemmistössä toimiminen on hankalaa ja luodaan käytäntöjä, joiden avulla jokainen saa ilmaista mielipiteensä. (14, 16)
- Asiakirjojen ja esitysten valmistelu on avointa. (17)
- Työntekijöiden rekrytoinnissa ei huomioida poliittista tai yhteiskunnallista vakaumusta. (18)
- Huomioidaan eri sukupuolten edustus valittaessa henkilöitä toimituksiin (71)
- Edustajiston pöytäkirjoihin tehdään merkintä, mikäli tasapuolisuussääntöä ei noudateta. (72)
- TYYlle muodostetaan selkeä sääntöä tasapuolisuussääntöä noudattamisesta (73)
- TYYssä puututaan kaikkeen ilmenevään rasismiin (84)
- Yhdenvertaisuusohjelma toteutumista valvotaan (102)

Ylioppilaskunnan hallituksen jäsen

- TYY luo järjestöjen käyttöön työkaluja yhdenvertaisten tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen (uusi 9)
- TYY järjestää koulutusta yhdenvertaisuudesta järjestöjen tapahtumavastaaville ja sopoille. (uusi 10)
- Kaikkien näkökulmat tulevat kuulluksi eikä niitä ohiteta vakaumuksen perusteella. Tiedostetaan, että uskonnollisessa tai poliittisessa vähemmistössä toimiminen on hankalaa ja luodaan käytäntöjä, joiden avulla jokainen saa ilmaista mielipiteensä. (14, 16)
- Asiakirjojen ja esitysten valmistelu on avointa. (17)
- Työntekijöiden rekrytoinnissa ei huomioida poliittista tai yhteiskunnallista vakaumusta. (18)
- Tapahtumissa otetaan huomioon päihteettömyys suunnittelussa ja järjestelyissä. (24, 25)
- TYYn toimijajoukko huolehtii omasta ja toistensa henkisestä jaksamisesta (27)
- TYYn jäsenistöä tiedotetaan kolmannen sektorin tarjoamista hyvinvointipalveluista YTHS:n palveluiden ohella (33)
- TYS:n remontointi- ja tilasuunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen. Tämä toteutetaan konsultoimalla saavutettavuustyöryhmää. (40)
- Yliopisto on saavutettava ja esteetön opiskeluympäristö. Opiskeluympäristöä parannetaan aktiivisesti ja uudet opiskelijat tutustetaan siihen. (43, 45) (44)
- TYY tarjoaa välineitä ja tapoja huolehtia järjestötoimijoiden jaksamisesta. (51)
- Opiskelun tukipalveluista tehdään saavutettavia selkeän tiedotuksen avulla (55)
- Hankitaan opiskelijoiden käyttöön tietokone, jossa on valmiiksi asennetut apuohjelmat myös näkö- ja kuulovammaisille. Laite voi olla lainattavissa TYYn kansliasta tai yliopiston kirjastosta. (69)
- TYY laatii opetushenkilökunnalle ohjeistuksen materiaalien saavutettavasta jakelusta ja tuottamisesta (68)
- Seurataan puheenvuorojen jakautumista edustajistossa (74)
- Jokaisessa oppiaineessa on sukupuolittuneisuutta käsittelevää opetusta (80)
- Yhdenvertaisuuden kehittämisestä laaditaan vuosittain seurantaraportti (100)
- TYYssä puututaan kaikkeen ilmenevään rasismiin (84)
- Opinnot tukevat monikulttuurisuuden ymmärtämistä. (90)

- Yliopistoyhteisö on oikeudenmukainen ja tukee kv-opiskelijoiden integroitumista (91)
- TYY edistää joustavia päivähoidtomahdollisuuksia. (97)

Ylioppilaskunnan työntekijä

- TYY luo järjestöjen käyttöön työkaluja yhdenvertaisten tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen (uusi 9)
- TYY järjestää koulutusta yhdenvertaisuudesta järjestöjen tapahtumavastaaville ja sopoille. (uusi 10)
- Asiakirjojen ja esitysten valmistelu on avointa. (17)
- Työntekijöiden rekrytoinnissa ei huomioida poliittista tai yhteiskunnallista vakaumusta. (18)
- Uskonnollisiin tilaisuuksiin osallistuminen tai osallistumatta jättäminen on sosiaalisesti mahdollista. (22)
- TYYn toimijajoukko huolehtii omasta ja toistensa henkisestä jaksamisesta (27)
- TYYn jäsenistöä tiedotetaan kolmannen sektorin tarjoamista hyvinvointipalveluista YTHS:n palveluiden ohella (33)
- Yliopisto on saavutettava ja esteetön opiskeluympäristö (44) Opiskeluympäristöä parannetaan aktiivisesti ja uudet opiskelijat tutustutetaan siihen. (43, 45)
- Opiskelun tukipalveluista tehdään saavutettavia selkeän tiedotuksen avulla (55)
- Erilaisten oppijoiden tukipalveluihin panostetaan (61) tekemällä oppimis- ja luki- vaikeuksista kärsiville toimia palvelupolku (62)
- Opintopsykologien määrää ja resursseja lisätään (65)
- TYYssä puututaan kaikkeen ilmenevään rasismiin (84)
- Järjestöjä koulutetaan kansainvälisyydestä ja monikulttuurisuudesta ja niiden huomioimisesta järjestöjen toiminnassa.
- Opinnot tukevat monikulttuurisuuden ymmärtämistä. (90)
- Yliopistoyhteisö on oikeudenmukainen ja tukee kv-opiskelijoiden integroitumista (91)
- Yliopistolla on riittävästi englanninkielistä kurssitarjontaa ympäri vuoden. Suomen kielen opetusta on riittävästi (93, 94)
- TYY edistää joustavia päivähoidtomahdollisuuksia. (97)
- Filiaaleihin mahdollisesta TYYn jäsenpalveluiden saatavuus (100)

Alayhdistystoimija

- Tapahtumissa otetaan huomioon päihteettömyys suunnittelussa ja järjestelyissä. (24, 25)
- Ainejärjestöt järjestävät opiskelua tukevaa toimintaa, kuten lukupiirejä. (42)
- Yliopisto on saavutettava ja esteetön opiskeluympäristö (44) Opiskeluympäristöä parannetaan aktiivisesti ja uudet opiskelijat tutustutetaan siihen. (43, 45)
- Järjestötoimintaan on helppoa tulla mukaan. (47)
- Järjestötoimijoiden jaksamisesta huolehditaan ylioppilaskunnan tarjoamien välineiden avulla (51)
- Hankaliksi todettuihin kursseihin saa apua mm. opinto- ja lukupiirien muodossa (53)
- Järjestöissä puututaan kaikkeen ilmenevään rasismiin (84)
- TYYn järjestöt tiedottavat toiminnastaan myös englanniksi. (89)

Hallinnon opiskelijaedustaja

- Yliopisto on saavutettava ja esteetön opiskeluympäristö (44) Opiskeluympäristöä parannetaan aktiivisesti ja uudet opiskelijat tutustutetaan siihen. (43, 45)
- Yliopistossa puututaan kaikkeen ilmenevään rasismiin (84)

Yliopiston henkilökunta

- Uskonnollisiin tilaisuuksiin osallistuminen tai osallistumatta jättäminen on sosiaalisesti mahdollista. (22)
- Mahdollisestaan hiljentyminen ja oman uskonnon harjoittaminen yliopistolla. Tilan tulee kuulua yliopistolle ei seurakunnalle. (26)
- YTHS:n tutkimustyötä hyödynnetään tiedekuntien hyvinvointityössä, jolloin opiskelijoiden hyvinvointi kohenee. (entinen 32)
- Yliopisto on saavutettava ja esteetön opiskeluympäristö (44)
- Kampusalueen kaikkien kylttien tulee olla joko kohokylttejä tai niissä tulee olla pistekirjoitusta. (56)
- Kylteissä tulee olla selkeät värikontrastit. (58)
- Julkisten tilojen ovet, kuten WC:t ja luentosalien ovet, tulee merkitä joko kohokyltein tai pistekirjoituksella (57)
- Kaikki kampusalueen kyltit ovat saavutettavia vuoteen 2018 mennessä.
- Yliopiston henkilökunta kannustaa hakeutumaan luki-testeihin tai opintopsykologille huomattessaan viitteitä luki- tai oppimishäiriöistä. (63)
- Valintakokeissa tuodaan selkeästi esille, miten erilaiset oppijat huomioidaan. (64)

Saavutettavuustyöryhmä

- TYY osallistuu yliopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman tekemiseen ja sen toteutumisen seuraamiseen. (7,8)
- Saavutettavuustyöryhmä tutkii Unican opiskelijaravintoloiden esteettömyys- ja saavutettavuusongelmat ja ryhtyy vaikuttamaan ongelmien korjaamiseksi.
- Kaikki kampusalueen kyltit ovat saavutettavia vuoteen 2018 mennessä.
- Hankitaan opiskelijoiden käyttöön tietokone, jossa on valmiiksi asennetut apuohjelmat myös näkö- ja kuulovammaisille. Laite voi olla lainattavissa TYYn kansliasta tai yliopiston kirjastosta. (69)
- TYY laatii opetushenkilökunnalle ohjeistuksen materiaalien saavutettavasta jakelusta ja tuottamisesta (68)
- Seurataan ja tuetaan sukupuolten tasa-arvon toteutumista kaikessa yliopiston toiminnassa (77)
- Vaikutetaan sukupuolittuneiden tilojen poistumiseen yliopistolla ja selvitetään paljonko niitä on. (79)
- Yhdenvertaisuusohjelman toteutumista valvotaan (102)

TYY Terveeksi

TYY Terveeksi toivoo, että yhdenvertaisuusohjelma toimisi tulevaisuudessa helppolukuisena ja käyttökelpoisena apuvälineenä yhdenvertaisuuden toteutumisessa TYY:ssä ja sen toimielimissä.

Rakenteen osalta nykyisen dokumentin rakenne on raskas ja vaikealukuinen. Sitä voisi lyhentää ja muotoilua selkeyttää. Hyvin tehdyt ja hyödylliset kuvailut sekä avaavat sisällöt vähemmistöjen asemasta on säilytettävä tulevaisuudessa, mutta ne voisivat olla liitemuodossa helposti löydettävissä, nykyisten sanaselitysten tapaan. Samalla itse ohjelma olisi helppolukuisempi ja kevyempi. Lisäksi rakenteellisena muutoksena hyödyllinen voisi olla jaottelun muuttaminen lukijan näkökulmaan, eli esimerkiksi järjestön olisi helppo löytää tarvitsemansa informaatio omasta kohdastaan.

Sisällöllisesti haluamme ylläpitää nykyistä laajaa sisältöä, samalla mahdollisia päällekkäisyyksiä karsien. Yleisesti sisältöön päivitettävä tutkimustieto ajantasaiseksi.

Bullet points in english

- Equality programme should be compact and easy to read.
- Good descriptions on minorities are important, but those could be an attachment to the programme. So that the programme itself would be shorter and easier to comprehend.
- Structure could be made more on the readers point of view. Meaning that instead of the divisions made for each minority group, the division could be made so that for example it is easy for student organisation to find its own compartment to examine.
- The wide content should be kept, at the same time possible overlapping should be eliminated. In general the study research information should be updated in the content.

TuKY-lista

TuKY-lista kiittää mahdollisuudesta lausua yhdenvertaisuusohjelman päivittämisestä. Lienee sanomattakin selvää, että kyseinen ohjelma on paitsi erittäin tärkeä työkalu, myös uudistamisen tarpeessa.

Nykyisellään ohjelma on todella pitkä ja raskas, eikä palvele käyttötarkoitustaan parhaalla mahdollisella tavalla. Yksittäisen toimijan, oli hän sitten toimiston väkeen kuuluva tai järjestöaktiivi, on vaikea nopeasti hahmottaa vaadittavia toimenpiteitä ja tavoitteita. Tällä hetkellä asiat ovat ripoteltuna pitkin raskaan dokumentin sivuja ja dokumenttiin perehtyminen tuntuu lähinnä raskaalta. Tärkeää olisikin nyt miettiä uutta ohjelmaa nimenomaan käyttäjälähtöisyys ja tarkoituksenmukaisuus edellä: miten ohjelma palvelee ylioppilaskuntaa ja sen jäseniä parhaalla mahdollisella tavalla?

Nykyinen rakenne ei mielestämme palvele tarpeeksi hyvin, ja ehdottaisimmekin uudenlaista rakennetta, jossa ohjelma jakautuisi selkeästi kahteen osioon (liitteet erikseen): Yleisempi kuvaus ja Toimenpiteet. Näistä ensimmäisessä keskityttäisiin esittelemään tausta sille, miksi toimenpiteet ovat sellaisia kuin ovat, ts. arvot, lait jne. sekä mikä on tavoitetilä. Tässäkin osiossa tulee pyrkiä tehokkaaseen kirjalliseen viestintään, jossa ylimääräiset toistot vältetään. Toimenpiteet-osio on jaoteltu kolmeen: toimisto, järjestöt ja yleinen. Osioon on selkeästi kirjattu konkreettisia tavoitteita,

joiden onnistumista on helppo seurata ja mitata. Itsestään selviä asioita tulee välttää ja keskittyä määrätietoisesti todellisiin toimiin.

Sisällöllisesti jotkin asiat ovat mielestämme jääneet liian vähälle huomiolle. Korkeakoulukiusaaminen on nykypäivänä tunnistettu ongelma, mihin TYYn tulisi ehdottomasti tarttua tiukemmin, niin omatoimisesti kuin järjestöjä tukien ja ohjaten. Toinen valtava ongelma opiskelijoiden keskuudessa on mielenterveydelliset ongelmat ja niistä selviytyminen, jossa TYYn tulisi ottaa entistäkin aktiivisempaa roolia eri dokumenteissaan. Yhdenvertaisuusohjelmassa nämä teemat eivät tällä hetkellä näy tarpeeksi.

Lyhyestä virsi kaunis: laadukkaalla, tiiviillä ja selkeällä yhdenvertaisuusohjelmalla pystytään motivoimaan toimijoita ottamaan siihen liittyvät asiat paremmin huomioon ja sitä kautta parantamaan TYYn ja sen järjestöjen toimintaa. Päästään irti yksityiskohtien kanssa näpertelystä ja keskitytään konkreettisiin toimiin!

Briefly in English:

- Current programme is too heavy and long, and does not serve the Student Union in the best way possible
- Now we must update it to be more user-friendly, adequate and practical
- We suggest a new structure: first a more general description where we answer questions such as what and why; then in the second section we answer the question how. In this section it must be easy to find what you are looking for, whether one is a member of a sub-organization's board or TYY's Board.
- There is not enough things about bullying in university and the mental health issues; these are two of the biggest issues for many students, which is why it must be found in the new programme

Demariopiskelijat – TOSY

Ryhmä Demariopiskelijat haluaa seuraavat seikat huomioitavan ohjelman päivityksessä:

- Konkreettisempien tavoitteiden kirjaaminen on tarpeellista. Osittain sitä on harjoitettu, mutta toisaalla ohjelmassa tälle on edelleen tilaa.
  - Dokumentissa voisi tarvittaessa määritellä ideaalin tilan, jota kohti toiminnassa tulisi pyrkiä
    - Esimerkiksi tavoite “yliopistoyhteisössä ei syrjitä vakaumuksen perusteella” ja toimenpide-ehdotus “tapahtumien järjestämisessä otetaan huomioon päihteettömyys” eivät edusta kaikista dokumentin konkreettisinta antia. Toisekseen päihteettömyyden asettaminen päihteelliseen elämäntapaan verrattuna epänormaaliin asemaan on itsessään yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallista. Tavoitteen tulisi mielestämme ennemmin olla (esimerkinomaisesti) muotoa “akateemiset juhlat ovat yhtä lähestyttäviä sekä alkoholilla että alkoholittomina”
  - Epäselvät toteuttamisvastuut ja arviointivastuut selkeytettävä
  - Toteuttamisvastuussa olevien tulisi dokumentoida omalla vastuualueellaan olevien toimenpide-ehdotusten eteen tekemänsä työ ja “ideaalitalan” saavuttamisen edellä olevat esteet

- Toivomme konkreettisenä yhdenvertaisuutta lisäävänä toimenpide-ehdotuksena mahdollisuuden tuoda ilmi edustajiston tahto anonyymisti arvosteltavia opintosuorituksia (tenttejä) koskien myös tässä dokumentissa.
- Toinen esimerkki konkreettisesta tavoitteesta on myös kieleen liittyvän saavutettavuuden yhteyteen kirjattava akateemisten perinteiden avaaminen englanniksi.
- Jos TYYn saavutettavuus filiaaleissa ei yllä Turun tasolle, ei kyseessä välttämättä ole samanlainen yhdenvertaisuuskysymys kuin dokumentin vanhastaan käsittelemät. Päivitetyssä dokumentissa saattaisi olla syytä ilmaista tietoisuus tästä epätasapainosta sekä siihen liittyvät tavoitteet, mikäli sellaisia asetetaan.
- Päivityksessä on syytä huomioida keskustelu korkeakoulukiusaamisesta siltä osin kuin ilmiön käsitteet ovat käyttökelpoisia – asioista, kuten syrjinnästä, on kuitenkin puhuttava oikeilla nimillään. Esimerkiksi järjestötasoon liittyen ilmiön käsittely saattaa olla paikallaan.
- Yksi yhdenvertaisuusnäkökulma on eri opintoalojen tasapuolinen arvostus. Viime aikoina kiristynyt keskustelu siitä, millaista korkeakouluosaamista tarvitaan, ei saa heijastua opiskelijayhteisössä tai yliopistolla opiskelualojen eriarvoisena käsittelynä.

Key points in English about the equality programme update:

- More concrete and easily applicable measures and recommendations should be used
  - The program itself should avoid promoting certain types of behaviour in student union members and refrain from taking one type of behaviour granted and other as an exception to the norm. Should be used as an active instrument to make Turku best possible place to study for all regardless of their background.
    - E.g. Student union academic traditions should be presented both in English and Finnish so that they would be equally accessible to all student union members regardless of language background,
  - Unclear responsibilities about the application and evaluation of the measures should be made more clear
  - The person responsible for applying equality measures should also be responsible for documenting the equality promotion work done and presenting an approximation of how far away we are from meeting specific goals
- The program could possibly take into account the different levels of service that students in other cities than Turku (University of Turku branches in Rauma and Pori) are able to enjoy.
- Bullying in higher education institutions should be taken into account in all levels of student union activities
- The equality programme should promote also equal respect for all study disciplines in the university of Turku. No discipline should be viewed as more valuable than the other and no actions that strengthen this worrying trend should be encouraged at all.

Vihreä vasemmisto

Ryhmä Vihreä Vasemmisto katsoo, että yhdenvertaisuusohjelma on yksi tärkeimmistä TYYn toimintaa ohjaavista dokumenteista, sillä siinä esitellyt periaatteet ja tavoitteet koskevat kaikkia ylioppilaskuntamme toiminnan tasoja ja muotoja järjestöjen kerhoilloista valtakunnallisen tason edunvalvontaan ja kansainväliseen yhteistyöhön. Ohjelman uudistamiseen on siis syytä suhtautua kunnianhimoisesti, ja sille on varattava tarpeeksi aikaa ja voimavaroja siitä huolimatta, että tällä edustajistokaudella uudistetaan myös monia muita tärkeitä asiakirjoja.

TYYn yhdenvertaisuusohjelma vuosille 2013-2016 on lähtökohdiltaan oikeilla jäljillä: syrjinnänvastaisuus, yhdenvertaisuus ja osallisuus ovat periaatteita, joiden varaan myös uuden ohjelman on rakennuttava. Nykyisessä ohjelmassa on myös havaittavissa sellaista normikriittistä ajattelua, jonka ryhmämme toivoo jatkossa muodostuvan yhä vahvemmin TYYn yhdenvertaisuustyön ensisijaiseksi näkökulmaksi: Kuten esimerkiksi sivulla neljä todetaan, ”keskiverto-opiskelijoita ei oikeastaan ole olemassa” (rivit 148-149) – kaikki meistä poikkeavat tilastollisista keskiarvoista tavalla tai toisella. Näin ollen kaikkea toimintaa suunniteltaessa on pyrittävä huomioimaan opiskelijoiden moninaisuus ja yksilölliset taustat, ominaisuudet ja tarpeet mahdollisimman laajasti. On siis pyrittävä entistä tarmokkaammin eroon siitä, että toiminta perustuu mielikuvaan ”keskiverto-opiskelijasta”, ja kaiken tästä mielikuvasta poikkeavan huomioiminen vaatii ”erityisjärjestelyjä”.

Koska olemassa olevia yliopisto-opiskelun ja opiskelijatoiminnan rakenteita ja toimintatapoja ei kuitenkaan ole suunniteltu normikriittisistä lähtökohdista, myös erilaisille erityisjärjestelyille on tarvetta. Yksi uusi konkreettinen tavoite, jota ryhmämme toivoo lisättäväksi TYYn yhdenvertaisuusohjelmaan, koskee yliopiston tietojärjestelmissä näkyviä nimitietoja: Monet sukupuolivähemmistöihin kuuluvat käyttävät eri etunimeä kuin heille lapsena annettu nimi, ja vanhan nimen näkeminen ja kuuleminen saattaa olla näille ihmisille hyvinkin tuskallista erityisesti usein toistuessaan. Virallinen etunimen muutos saattaa kuitenkin olla vaikeaa ja hidasta. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että yliopiston tietojärjestelmät mahdollistaisivat muun kuin virallisen etunimen käyttämisen esimerkiksi Moodlessa, sähköpostissa ja muissa päivittäisen asioinnin yhteyksissä (todistusten ja opintorekisteriotteiden kaltaisia virallisia dokumentteja lukuun ottamatta). Helsingin yliopistossa ollaan kehittämässä henkilötietoja käsitteleviä järjestelmiä tällaisiksi, ja mielestämme ylioppilaskunnan tulisi ajaa samanlaista uudistusta myös Turun yliopistossa.

Normikriittisyyden lisäksi toinen päähuomiomme tässä vaiheessa uudistusprosessia koskee yhdenvertaisuusohjelman kieliasua ja rakennetta. Nykyisen ohjelman rakenne on siltä osin onnistunut, että kutakin siinä käsiteltyä teemaa pohjustetaan lyhyesti yleisellä tasolla, minkä jälkeen asetetaan teemaan liittyviä konkreettisia tavoitteita ja niiden saavuttamiseksi tehtäviä toimenpiteitä. Tavoitetaulukot ovat kuitenkin melko vaikeaselkoisia. Lisäksi ohjelman kieli on paikoin erittäin koukeroista ja lipsuu hetkittäin esimerkiksi psykologisen ammattikielen puolelle. Läheskään kaikille ei välttämättä avaudu, mitä tarkoittaa esimerkiksi seuraava virke sivulla 9: ”Ehyt, toimiva persoonallisuus on opiskelijan psyykkisen työkyvyn keskeinen elementti.” (Rivit 234-235.)

Yleistajuisuus ja ymmärrettävyys ovat tärkeitä ominaisuuksia kaikille ylioppilaskunnan asiakirjoille, mutta ryhmämme pitää erityisen oleellisena sitä, että muun muassa saavutettavuuden periaatteita toiminnassamme linjaava yhdenvertaisuusohjelma olisi itsekin mahdollisimman saavutettava. Toivommekin uudistusta valmistelevien tahojen kiinnittävän erityistä huomiota tähän työskentelyssään. Myös ohjelman liitteenä oleva erittäin hyödyllinen yhdenvertaisuussanasto ja linkkiluettelo kaipaavat kipeästi päivitystä: eräät sanasto-osion määrittelyt ovat olleet auttamatta vanhentuneita jo vuonna 2013.

Lopuksi ryhmämme haluaa todeta, että vaikka TYYn yhdenvertaisuusohjelmassa on paljon uudistettavaa, pyörää ei kuitenkaan tarvitse lähteä keksimään kokonaan uudestaan. Nykyisen ohjelman tavoitteita lukiessa on ilahduttavaa huomata monien niistä toteutuneen ainakin osittain. Useimmat ohjelman tavoitteet ovat kuitenkin edelleen ajankohtaisia: sukupuolivaikutusten arviointi ei valitettavasti ole vielä tullut osaksi TYYn päätöksenteon rutiineja, tilojen esteettömyydestä

tiedottamisessa on kehitettävää ja opintopsykologien palveluiden saatavuus on edelleen vähän niin ja näin. Myös yhdenvertaisuusohjelman toteutumisen seurannassa ja siitä raportoinnissa on mielestämme kehittämisen varaa, mikä lienee parasta huomioida jo ohjelman uudistamistyössä niin, että vastuutahoille on tarjolla entistä parempia työkaluja tähän.

Humanistilista '15

Yhdenvertaisuuden turvaamiseksi ja kehittämiseksi TYYssä tehdään hyvin töitä, mutta nykyisellään yhdenvertaisuusohjelma ei palvele parhaalla mahdollisella tavalla näitä tavoitetta. Mielestämme nykyinen dokumentti on asiasisällöltään pääosin hyvä, mutta rakenne on aivan liian raskas ja hankala käyttää. Yhdenvertaisuus ohjelmaa tehdessä tulee myös miettiä, kenelle yhdenvertaisuusohjelma on suunnattu. Onko se koko ylioppilaskunnan jäsenistölle vai pelkästään ylioppilaskunnan hallitukselle tai työntekijöille ja avustuksia hakeville järjestöjen puheenjohtajille? Nykymuodossaan ohjelmasta on eniten hyötyä hallituksen jäsenelle, joka työskentelee aiheen parissa. Kuitenkin esimerkiksi alayhdistysten puheenjohtajat ja muut toimijat eivät dokumentista hyödy yhtä paljon.

Yhdenvertaisuusohjelman dokumentin tulee olla sellaisessa muodossa, että se on helposti käännettävissä ja helposti lähestyttävissä. Humanistilista ehdottaakin, että yhdenvertaisuusohjelma olisi mahdollista muuntaa tarvittaessa kompaktiksi vihkoseksi, joka jaettaisiin alayhdistystoimijoille esimerkiksi TYYn koulutuksissa. Tämä olisi merkittävä apu monelle uudelle toimijalle, sillä nykyisinkään kaikilla toimijoilla ei ole käsitystä yhdenvertaisuusohjelmasta. Lisäksi TYYn tavoitteiden tuominen lähemmäs alayhdistyksiä lisäisi yhdenvertaisuutta myös TYYn jäsenistön ja TYYn toimijoiden välillä.

Pohdimme myös taulukoituja tavoite-toimenpide-vastuu-seuraussuhteita ja mielestämme näin tarkat määrittelyt eivät ole ainakaan luettavuuden kannalta säilytettäviä. Olisiko esimerkiksi hallituksen käyttöön tarkoituksenmukaista säilyttää erikseen laajempi dokumentti vai pyritäänkö kaikille tuottamaan edelleen yhteinen materiaali?